GELİŞTİRİCİ CLI, GIT & HIZLI BAŞVURU KARTI

Açık Kaynak Araçlar, Terminal Kısayolları ve Mimari Hile Kartı (2026)

1. Modern Git & Sürüm Kontrol İş Akışı

VCS Motoru

- `git switch -c <dal>` — Yeni dal oluştur ve doğrudan geçiş yap.
- `git commit --amend --no-edit` — Son commit'e unuttuğunuz dosyayı ekleyin.
- `git rebase -i HEAD~3` — Son 3 commit'i birleştir (squash) veya düzenle.
- `git cherry-pick <hash>` — Başka daldaki tek bir commit'i geçerli dala taşı.
- `git stash push -m "not"` — Değişiklikleri sakla; `git stash pop` ile uygula.
- `git restore --staged <dosya>` — Dosyayı index'ten (staging) geri al.
- `git reset --soft HEAD~1` — Commit'i iptal et ama dosya değişikliklerini koru.
- `git log --oneline --graph --all` — Tüm dalları görsel ASCII ağacıyla listele.

2. GitHub CLI (gh) & Lazygit Kısayolları

TUI & CLI

Araç	Komut / Kısayol	İşlev ve Hızlı Etki
gh	`gh pr create --web`	Tarayıcıda şablonla yeni Pull Request açar.
gh	`gh pr checkout <no>`	PR dalını yerel ortama çekip o dala geçer.
gh	`gh run watch`	GitHub Actions CI/CD sürecini canlı izler.
lazygit	`Space` / `c` / `P`	Seçili dosyayı sahnele / Commit aç / Push yap.
lazygit	`z` / `e` / `[ ]`	Son işlemi geri al / Editörde aç / Panel geçişi.

3. Yüksek Hızlı Paket & Ortam Yöneticileri

uv • pnpm • fnm

```
# uv (Python - Rust tabanlı, Pip'ten 10-100x hızlı)
uv venv && source .venv/bin/activate # Milisaniyede sanal ortam
uv pip install -r req.txt # Küresel önbellekli ultra hızlı kurulum
uv run script.py # Bağımlılıkları geçici izole ortamda çalıştırır
```

```
# pnpm (Node.js - Sembolik bağlarla %80 disk tasarrufu)
pnpm install && pnpm add -D typescript # İçerik adresli depo
pnpm dlx degit <repo> <hedef> # npx alternatifi anında çalıştırma
```

```
# fnm (Fast Node Manager - Rust ile anında sürüm geçişi)
fnm install --lts && fnm use 22 # Kabuklar arası sıfır gecikme
```

4. Terminal Navigasyon & Readline Hileleri

Hız Kısayolları

Kısayol	Eylem	Kısayol	Eylem
`Ctrl + A`	Satırın en başına git	`Ctrl + E`	Satırın en sonuna git
`Ctrl + U`	İmleçten başa kadar sil	`Ctrl + K`	İmleçten sona kadar sil
`Ctrl + W`	Önceki kelimeyi sil	`Ctrl + Y`	Silinen metni yapıştır (Yank)
`Ctrl + R`	Geçmişte geriye ara	`Ctrl + L`	Ekranı temizle (Clear)
`Alt + .`	Son komutun argümanını al	`Ctrl + C`	Mevcut süreci sonlandır

5. HTTP Durum Kodları & REST Mimarisi

API Standartları

Kod	Anlamı	Tipik Kullanım & Mimari Notu
200 OK	Başarılı İstek	GET/PUT/PATCH sorgusu başarıyla döndü.
201 Created	Üretildi	POST ile yeni veri kaynağı üretildi (Header: Location).
204 No Content	İçerik Yok	DELETE başarılı, gövde (body) boş döner.
304 Not Mod.	Değişmedi	Tarayıcı / ETag önbelleği geçerli (Trafik sıfır).
400 Bad Req.	Hatalı İstek	Sözdizim veya JSON şeması doğrulanamadı.
401 Unauth.	Yetkisiz Giriş	Kimlik doğrulanmadı (Eksik / geçersiz Token).
403 Forbidden	Erişim Yasak	Kimlik geçerli ama işlem yetkisi yok (RBAC).
404 Not Found	Bulunamadı	İstenen URI uç noktası mevcut değil.
409 Conflict	Çakışma	Benzersiz anahtar (Unique key) veya sürüm çakışması.
422 Unproc.	İşlenemez Varlık	JSON geçerli fakat iş kuralları (validasyon) hatalı.
429 Rate Limit	Çok Fazla İstek	Kota aşıldı (Retry-After başlığı incelenmelidir).
500 / 502 / 503	Sunucu Hataları	İç hata / Ağ geçidi yanıt vermedi / Sunucu aşırı yüklü.

6. Sık Kullanılan Düzenli İfadeler (Regex)

Doğrulama Şablonları

E-Posta: `^[a-zA-Z0-9._%+-]+@[a-zA-Z0-9.-]+\.[a-zA-Z]{2,}$`

URL (HTTP/S): `^https?:\/\/[\w.-]+(?:\.[\w\.-]+)+[\w\-\._~:/?#[\]@!\$&'\(\)\*\+,;=.]+$`

IPv4 Adresi: `^(?:(?:25[0-5]|2[0-4][0-9]|[01]?[0-9][0-9]?)\.){3}(?:25[0-5]|2[0-4][0-9]|[01]?[0-9][0-9]?)$`

UUID v4: `^[0-9a-f]{8}-[0-9a-f]{4}-4[0-9a-f]{3}-[89ab][0-9a-f]{3}-[0-9a-f]{12}$`

ISO 8601 Tarih: `^\d{4}-(?:0[1-9]|1[0-2])-(?:0[1-9]|[12]\d|3[01])$`

Semantik Sürüm: `^v?(0|[1-9]\d*)\.(0|[1-9]\d*)\.(0|[1-9]\d*)(?:-[0-9A-Za-z.-]+)?$`

7. SQL İndeksleme & İlişkisel Mimari Kuralları

RDBMS Esasları

Leftmost Prefix Kuralı: `INDEX(a, b, c)` indeksi; yalnızca `(a)`, `(a, b)` veya `(a, b, c)` aramalarını hızlandırır. Tek başına `WHERE b = 5` sorgusu bu indeksi kullanamaz (Full Table Scan yapar).

JOIN Mantığı: `INNER` kesişim kümesidir. `LEFT JOIN` sol tablonun tamamını getirir. Mümkün olan her yerde `SELECT *` yerine yalnızca gereken sütunları seçin.

ACID Güvencesi: Atomicity (Hepsi ya da hiçbiri), Consistency (Veri bütünlüğü), Isolation (Eşzamanlı işlem yalıtımı), Durability (Diske yazma kalıcılığı).

Sorgu Analizi: Üretim ortamına almadan önce sorguyu `EXPLAIN ANALYZE` ile taratarak disk tarama (Seq Scan) maliyetlerini denetleyin.

8. Modern Terminal Araçları (Rust & Go Ekosistemi)

CLI Hızlandırıcı

Eski Araç	Modern Araç	Sağladığı Hız ve Yetenek
`cd`	**zoxide (z)**	Ziyaret geçmişini öğrenir; `z digiliner` ile doğrudan atlar.
`cat`	**bat**	Sözdizimi renklendirme, satır numarası ve Git entegrasyonu.
`grep`	**ripgrep (rg)**	Rust tabanlı, .gitignore uyumlu ultra hızlı metin tarama.
`find`	**fd**	Hızlı dosya arama; gereksiz dizinleri varsayılan yok sayar.
`ls`	**eza**	Simgeler, dosya izinleri ve dalgalı Git durumu gösterimi.